

לוקרע, וְכָל שָׁבֵן מְקַדֵּשׁ בַּעֲיָן יִפָּה הוּא מְקַדֵּשׁ, וּנְמַצָּא שְׁלֹדַעְתּוֹ
הַמְקַדֵּשׁ שְׁנֵי אֵילָנוֹת אוֹ שְׁלֹשָׁה בֹּזֵה אַחֵר זֶה הַקֹּדֶשׁ עִמָּהֶם אָף אֵת
מְקוֹם הָאֵילָנוֹת, וְלֹא הָיָה לוֹ לִפְדוֹת אֵת הָאֵילָנוֹת בְּשׁוּיִים אֲלָא אֵת
הַקֹּרֶקַע בְּלִבָּד, וְהָאֵילָנוֹת יִהְיוּ פְדוּיִים אֲגַב הַקֹּרֶקַע, וְאִי בְרִייתָא זֶה
שְׁנוּיָה כְּדַעַת רַבִּינָן הַחֹלְקִים עַל רַבִּי עֲקִיבָא, גַּם זֶה לֹא יִתְכּוֹן, דְּהָא
אֲמַר רַבְנָן, שֶׁרֶק מוֹכֵר הוּא דִּקְעֵין רָעָה מוֹכֵר, אֲבָל גַּבִּי מְקַדֵּשׁ
מוֹדִים רַבְנָן שֶׁבְּעֵין יָפָה מְקַדֵּשׁ, וּנְמַצָּא שֶׁאֵף לְשִׁטְתָּם הַקֹּרֶקַע
מוֹקְדֶשֶׁת גַּם כְּשֶׁהַקֹּדֶשׁ רַק שְׁנֵי אֵילָנוֹת, וְלֹא כִּפִּי הַמְּבֹאֵר
בְּבִרְיָתָא. אֲלֵא פְשִׁטָּא שְׁבִרְיָתָא זֶה כְּדַעַת רַבִּי שְׁמַעוֹן הֵיא שְׁנוּיָה,
שֶׁהִי מִצִּינוּ בְּמִשְׁנֵתָנוּ (לַעֲלֵי עֵא). שֶׁהִשְׁוֶה הַקֹּדֶשׁ לְמַכְרִיהָ לַעֲנִין
שְׁמוּכָר אוֹ מְקַדֵּשׁ אֵת הַשְּׁדָה לֹא כָּלל עִמָּה אֵת הַבּוֹר, וְכַאֲן בֹּא
לְהַשְׁמִיעֵנוּ יוֹתֵר, שֶׁהַמְקַדֵּשׁ שְׁנֵי אֵילָנוֹת לֹא הַקֹּדֶשׁ עִמָּהֶם קֹרֶקַע
כָּלל. מוֹסִיפָה הַגִּמְרָא לְבַרְרִי: וְרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁנֵה בְרִייתָא זֶה, אֲלֵיכָא
דְּמֵאֵן – כְּדַעַת מִי מְרַבּוֹתִיו הוּא סוֹבֵר, אִי אֲלֵיכָא – כְּדַעַת דְּרַבִּי
עֲקִיבָא, לֹא יִתְכּוֹן, דְּהָא אֲמַר רַבִּי עֲקִיבָא, מוֹכֵר בְּעֵין יָפָה מוֹכֵר וְכָל
שָׁבֵן מְקַדֵּשׁ בַּעֲיָן יִפָּה הוּא מְקַדֵּשׁ, אֲלֵא פְשִׁטָּא שְׁרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁנָה
בְרִייתָא זֶה אֲלֵיכָא דְּרַבִּינָן – כְּדַעַת רַבְנָן הַסּוֹבְרִים שְׁמוּכָר בַּעֲיָן רַעָה,
וְאִמְנָם רַבְנָן עֲצֻמָּם סוֹבְרִים שְׁמַקְדִּישִׁים בַּעֲיָן יִפָּה, אֵךְ בַּעֲנִין זֶה חֶלֶק
וְכָא כְּפֹר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּי חִבִּי דְּמוֹכֵר – כִּשֶׁם שְׁמוּכָר בְּעֵין רָעָה
מוֹכֵר, כִּךְ מְקַדֵּשׁ נִמְיָ בְּעֵין רָעָה מְקַדֵּשׁ, וְיִשְׁטִיר אֲרַעָא, כְּלוּמֹר,
כֹּאשֶׁר הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵי אֵילָנוֹת שִׁיר לְעֻצְמוֹ אֵת כֹּל הַקֹּרֶקַע, וְאִפִּילוּ
אֵת הַקֹּרֶקַע שֶׁתַּחְתִּיהֶם לֹא כָּלל בְּהַקְדָּשׁוֹ. וּנְמַצָּא מוֹכַח מְבִרְיָתָא
זֶה שֶׁאֵין לְתַרְץ כִּפִּי שֶׁתִּירֶצָה הַגִּמְרָא לַעֲלֵי (עֵא) אֵת הַקּוּשִׁיא עַל רַב
הוֹנָא, שְׁרַבִּי שְׁמַעוֹן שֶׁאִמְרָ שְׁחָרׁוֹב וְשִׁקְמָה יוֹנְקִים מִקֹּרֶקַע הַקֹּדֶשׁ
סוֹבֵר כְּדַעַת רַבִּי עֲקִיבָא שְׁמַקְדִּישׁ בַּעֲיָן יִפָּה, שֶׁהִי בְּבִרְיָתָא זֶה
בְּהִכְרָח מוֹכַח שְׁכַדַּעַת רַבְנָן הוּא סוֹבֵר, וְחֹזֶרֶת הַקּוּשִׁיא עַל רַב
הוֹנָא לְמִקּוּמָה, אֵיךְ אִמְרָ רַב הוֹנָא שְׁמוּכָר הַמְּשִׁיר לְעֻצְמוֹ אֵילָנוֹת
מְשִׁיר עִמָּהֶם אֵף אֵת הַקֹּרֶקַע שִׁיּוֹנְקִים מִמֶּנָּה, הִרִי לִפִּי דְּבִרְיוֹ נִמְצָא
שְׁרַבִּי שְׁמַעוֹן הַמְּדַמָּה מְקַדֵּשׁ לְמוֹכֵר סוֹבֵר שֶׁאֵף מְקַדֵּשׁ הַמְּשִׁיר
לְעֻצְמוֹ אֵילָנוֹת מְשִׁיר עִמָּהֶם אֵת קֹרֶקַע יִנְיָקָתָם, וּמִדּוּעַ אִמְרָ רַבִּי
שְׁמַעוֹן שֶׁהַחֲרׁוֹב וְהַשְּׁקָמָה שִׁשִּׁיר יוֹנְקִים מִקֹּרֶקַע שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, הֵלֵא
מִשְׁלׁוֹ הֵם יוֹנְקִים.

מִקְשָׁה הַגִּמְרָא עַל תִּירוּץ זֶה שְׁרַבִּי שְׁמַעוֹן סֹבֵר כְּרַבִּי עֲקִיבָא; וְכִי
מִצִּית מוֹקְמָתָ לָהּ – וְכִי אִפְשָׁר לְהַעֲמִיד לְרַבִּי שְׁמַעוֹן כְּרַבִּי עֲקִיבָא,
וְלֹמַר שֶׁהוּא סוֹבֵר שֶׁהַמְקַדֵּשׁ בַּעֲיָן יִפָּה מְקַדֵּשׁ, וְהָאֵת הַגִּמְרָא
בְּבִרְיָתָא, הַקֹּדֶשׁ שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת הַנְּטוּעִים בְּאֹפֶן הָרָאוּ לִינְיָקָתָם,
וְהֵינּוּ שְׂרוּקִים הָאֵילָנוֹת זֶה מִזֶּה בְּשִׁיעוֹר מְמַסֵּעַ עֲשָׂרָה לְבֵית סָאָה,
כְּלוּמֹר בְּאוֹתוֹ שִׁיעוֹר מִרְחָק שְׁנוּטֵעִים עֶשְׂרֵה אֵילָנוֹת בְּקֹרֶקַע
שְׁגוּדָה לְבֵית סָאָה וְחִמְשִׁים אִמָּה עַל חִמְשִׁים אִמָּה, הִרִי שְׁלֹשָׁה
אֵילָנוֹת אֲלוֹ נְחֻשְׁבִּים לְשְׁדָה הָאֵילָן, וְלִכְךָ הַקֹּדֶשׁ עִמָּהֶם אֵת
הַקֹּרֶקַע הַנִּצְרָכָה לִינְיָקָתָם וְאֵת הָאֵילָנוֹת הַקְּטָנִים שְׁבִינִיָּהֶם. לְפִיכָךְ
– כִּיּוֹן שֶׁהַקֹּדֶשׁ עִמָּהֶם קֹרֶקַע, כְּשֶׁהוּא פְּדוּיָה אוֹתָם מִן הַהַקְדָּשׁ, אִינוּ
צָרִיךְ לִפְדוֹת אֵת הָאֵילָנוֹת בְּשׁוּיִים, אֲלֵא פְּדוּיָה רַק אֵת הַקֹּרֶקַע, לִפִּי
הַשִּׁיעוֹר שְׁגוּרָה תוֹרָה (ויקרא כו טז) בֵּית זָרַע חוֹמֶר שְׁעוּרִים – קֹרֶקַע
בְּגוּדֵל הָרָאוּ לִזְרׁע בּוֹ כּוֹר שְׁעוּרִים כְּחִמְשִׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף, וְכַכֵּל
הַקֹּרֶקַע פְּדוּיִים גַּם הָאֵילָנוֹת הַנְּטוּעִים בָּהּ. אוֹלָם אִם הִיוּ הָאֵילָנוֹת
נְטוּעִים צִפּוֹפִים, וְהַמְרָחֵק בִּינֵיהֶם פָּחוֹת מִכָּאן, כְּלוּמֹר, נְטוּעִים
בְּאֹפֶן שֶׁשְׁשֶׁרָה אֵילָנוֹת תּוֹפְסִים פָּחוֹת מִבֵּית סָאָה, אוֹ שֶׁהִיוּ
מִרוּחָקִים יוֹתֵר עַל כֵּן, כְּלוּמֹר, נְטוּעִים בְּאֹפֶן שֶׁשְׁשֶׁרָה אֵילָנוֹת
תּוֹפְסִים יוֹתֵר מִבֵּית סָאָה, אוֹ שֶׁהַקֹּדֶשׁ – אֵת שְׁלֹשֶׁת הָאֵילָנוֹת
כְּזֶה אַחֵר זֶה, בְּאֹפְנִים אֲלוֹ אֵין זֶה הַקֹּדֶשׁ שְׁדָה הָאֵילָן, וְלִכְךָ הִרִי
זֶה לֹא הַקֹּדֶשׁ עִמָּהֶם לֹא הַקֹּרֶקַע וְלֹא אֵת הָאֵילָנוֹת הַקְּטָנִים שְׁבִינִיָּהֶם.
לְפִיכָךְ – כִּיּוֹן שֶׁהָאֵילָנוֹת הוֹקְדָּשׁוּ בְּלֹא קֹרֶקַע, כְּשֶׁהוּא פְּדוּיָה מִן
הַהַקְדָּשׁ, פְּדוּיָה אֵת הָאֵילָנוֹת בְּשׁוּוֹיָהֶן – בְּדַמִּי הָאֵילָנוֹת. מוֹסִיפָה
בְּבִרְיָתָא: וְלֹא עוֹד, כְּלוּמֹר, לֹא זֶה בְּלִבָּד שֶׁאֵם הַקֹּדֶשׁ רַק שְׁלֹשָׁה
אֵילָנוֹת בֹּזֵה אַחֵר זֶה וְלֹא הַקֹּדֶשׁ אַחֵר כִּךְ אֵת הַקֹּרֶקַע, שְׁפּוּדָה אֵת
הָאֵילָנוֹת בְּשׁוּיִים, אֲלֵא אִפִּילוּ בְּאֹפֶן שֶׁהַקֹּדֶשׁ אֵת הָאֵילָנוֹת בֹּזֵה
אַחֵר זֶה וְהָאֵת הַקֹּדֶשׁ אֵת הַקֹּרֶקַע שֶׁל יִנְיָקָתָם, גַּם בְּאֹפֶן זֶה לֹא דִי
לוֹ לִפְדוֹת אֵת הַקֹּרֶקַע, אֲלֵא כְּשֶׁהוּא פְּדוּיָה אוֹתָם, פְּדוּיָה אֵת הָאֵילָנוֹת
בְּשׁוּוֹיָהֶן, וְחֹזֶר וְפְּדוּיָה אֵת הַקֹּרֶקַע לִפִּי חֲשׁבוֹן בֵּית זָרַע חוֹמֶר שְׁעוּרִים
כְּחִמְשִׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף, וּמִבְּרִית הַגִּמְרָא: מִנֵּי – כְּדַעַת מִי שְׁנוּיָה
בְרִייתָא זֶה, שְׁכַל שְׁלֹשָׁה הַקֹּדֶשׁ שְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת בִּיחָד 'פְּדוּן בְּשׁוּוֹיָהֶן',
וּמִשְׁמַע שֶׁאִפִּילוּ מְקוֹם הָאֵילָנוֹת לֹא הַקֹּדֶשׁ עִמָּהֶם, אֲלֵא בַּעֲיָן רַעָה
הַקֹּדֶשׁ אֵילָנוֹת בְּלֹא קֹרֶקַע. אִי רַבִּי עֲקִיבָא, אֵין לֹמַר כֵּן, דְּהָא אֲמַר
רַבִּי עֲקִיבָא מוֹכֵר בְּעֵין יָפָה מוֹכֵר, וְלִדְעוֹתוֹ הַקּוּנָה שְׁנֵי אֵילָנוֹת יֵשׁ

אגרות קודש

ב"ה, כ"ה ניסן, ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"ג עוסק בצרכי ציבור

מוה"ר זאב שי הוברמן

שלום וברכה!

הנני לאשר בזה קבלת מכתבו מיום ז' בניסן ומגודל הטרדות ובפרט ימי חג המצות שהיו
בינתיים נתעכב המענה ואת כת"ר הסליחה.

ומצו"ב העתק מכתבי ע"ש היו"ר שכתב לי במיוחד בענין זה.

ובודאי אם נצרך ביאור נוסף איך שהוא לא מתאים על פי שו"ע שאתערב במצב הנוכחי, יסביר
להנ"ל גם בתור רב. ותודתי אמורה לו מראש.

בהזדמנות זו ארשה לי לצרף העתק מכתב כללי שתקוטי שימצא בו ענין ותועלת.

בכבוד ובברכה.

נ.ב. מטעמים לא רציתי להזכיר במכתבי הרשמי הנ"ל במה שדברנו אודות מחנה קיץ יומי
בממדים הכי רחבים, אשר נוסף לעצם התועלת שבזה, הרי זה ג"כ הכנה טובה להוספה בכמות, ואולי
גם באיכות, התלמידים לשנת הלימודים הבע"ל. וכמדובר אז בארוכה. והרי עתה הזמן לעסוק בזה,
כיון שהענין דורש הכנה [מבעוד] מועד.

בבא בתרא דף עב עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) רלט

מקנתו אשר לא משדה אחותו יקדיש, ופסוק זה נדרש שרק שדה
מקנה שאין ראוייה בשעת הקדשה להיות אחר כך שדה אחוזה דינה
כשדה מקנה, יצאה זו – שדה שקנה מאביו והקדישה ואחר כך מת
האב, שבשעה שהקדישה היתה ראוייה להיות אצלו בשעת פדיון
כשדה אחוזה מחמת הירושה, שהרי היא נפדית כשדה אחוזה,
דברי רבי יהודה דברי שמעון. רבי מאיר אומר, הפסוק לא בא ללמד
שם הקדישה קודם שמת אביו הרי היא כשדה אחוזה, אלא בא
ללמדנו מנין ללוקח שדה מאביו, ומת אביו, ואחר כך הקדיש אותה
הבן, מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה, תלמוד לומר ואם את שדה
מקנתו אשר לא משדה אחותו, ופסוק זה נדרש שרק שדה שאינה
שדה אחוזה בשעת הקדשה, הרי היא שדה מקנה, יצאה זו
שהקדישה אחר שמת אביו, שהיא היתה שדה אחוזה בשעת
הקדשה, שדינה כשדה אחוזה. מדייקת הגמרא: ואילו רבי יהודה
דברי שמעון חלקו על רבי מאיר וסברו דהיא דמת אביו ואחר כך
הקדישה הבן, לא צריכי קרא – פסוק ללמד שנחשבת כשדה
אחוזה, ולכן פירשו רבי אצמירי קרא – שהפסוק נצרך רק היום
ההוא, ואחר כך מת אביו. מבררת הגמרא: מנא להו – מנין
להם שגם כאשר הקדישה הבן ואחר כך מת האב נחשבת כשדה
אחוזה, אי מהאי קרא – אם מאותו פסוק, הלא אימא לבדדי מאיר
הוא דאמא – שבא ללמד רק כרבי מאיר, שמת האב ואחר כך
הקדישה הרי היא כשדה אחוזה, ומנין להם לחדש יותר מזה. אמא
לא – האם אין טעמם משום שהבינו מסברא דאולי בתי פדיון –
שהולכים אחר שעת הפדיון, ולכן פירשו שהפסוק בא ללמדנו,
שאף אם הקדישה ואחר כך מת האב הרי זו שדה אחוזה, כיון
שבשעת הפדיון היתה ראויה להיות שדה אחוזה.
ומאחר ומבואר בברייתא זו שלדעת רבי שמעון יש ללכת אחר
שעת פדיון, יקשה, איך אפשר להעמיד את הברייתא לעיל
כדבריו, הרי שנינו בסופה שאם הקדיש את שלושת האילנות בזה
אחר זה וחזר והקדיש גם את הקרקע צריך לפדות את האילנות
בפני עצמם ואת הקרקע בפני עצמה, ולפי רבי שמעון שהולך אחר
שעת הפדיון היה די לפדותם כאחד, לפי שעתה בשעת הפדיון
קדושים הקרקע עם האילנות שבה כאחד, והכל נקרא שדה
אילן.
דוחה הגמרא ומיישבת: אמר רב נחמן בר יצחק, לעולם בעלמא –
באמת בכל מקום דבי יהודה דברי שמעון לא אולי בתי פדיון – אינם
הולכים אחר שעת פדיון, והקא בנידון הברייתא, קרא אשכחו
ידרוש – מצאו משמעות בלשון בפסוק ודרשוהו, שהוקשה להם
אם בן דברי רבי מאיר, שרק בהקדישה אחר מות אביו דינה
כשדה אחוזה, לכתוב קרא ואם את שדה מקנתו אשר לא אחוזה,
אי נמי – או אשר לא שדה אחוזה, ודי בכך כדי ללמדנו שאם
בשעה שהקדישה היתה גפני שדה אחוזה אין דינה כשדה מקנה,
אלא מאי – מזה שנאמר אשר לא משדה אחוזה, אלא לשון
'משדה' מתפרש 'מקצת שדה', ובא הכתוב שרק את שאינה ראוייה
להיות כלל שדה אחוזה, היא נחשבת כשדה מקנה הנפדית בשווייה,
אך יצאה זו שהקדישה ואחר כך מת אביו, שהיא היתה שדה
אחוזה בשעת פדיון, והרי היא נפדית כשדה אחוזה.
אגב ששנינו בברייתא לעיל (ע"ע) שמקדיש שלשה אילנות בבת
אחת, הקדיש עמהם את הקרקע הנצרכת ליניקתם, מביאה
הגמרא מימרא של רב הונא השייכת לענין זה, ומוסיפה על כך
עוד מימרא בעין זה בענין אחר: שנינו לעיל (דף ע"ב), שהמורכב את
השדה לא מכר עמה את החרוב המורכב וסדן השקמה, מפני
שחשובים הם משאר אילנות ואינם בכלל השדה. אמר רב הונא,
חירוב המורכב וסדן השקמה, תורת ודין אילו עליו ותורת קרקע
עליו, תורת אילו עליו לענין דהייבא דאקדיש או יבין – באופן
שהקדיש או מכר שני אילנות רגילים והאי – ויחד עמהם הקדיש
או מכר חרוב או שקמה, יש לו לקונה גם את הקרקע הנצרכת
ליניקתם, כדן הקונה שלשה אילנות בתוך של חבירו, שאף שהם
חשובים משאר אילנות, מכל מקום חשיבותם אינם מגרעת כוחם.

המשך בעמוד רמד

מוסיפה הגמרא להקשות סתירה בדברי רבי שמעון עצמם: ואמא
עד שאנו מקשים על התירוצו בדעת רב הונא, קשיא סתירה בדברי
רבי שמעון עצמו, שהרי בברייתא כאן שנשנית כדעת רבי שמעון
מבואר, שהמקדיש שני אילנות או שלשה בזה אחר זה, לא הקדיש
קרקע שתחתיהם, משום שבעין רעה מקדיש, ואילו בברייתא
לעיל (ע"ע) אמר רבי שמעון שאם שייר חרוב ושקמה לעצמו, הם
קדושים ואילו יונקין משדה הקדש, ומוכח מכך שלא שייר עמהם
קרקע יניקתם לעצמו, ומבואר שבעין יפה מקדיש.
מבארת הגמרא באופן אחר את דברי רבי שמעון לעיל (ע"ע),
ומתרצת בכך גם את הסתירה בדבריו וגם את הקושיא על רב
הונא. מתרצת הגמרא: אמא מה שאמר רבי שמעון בברייתא לעיל
שלא כלל בהקדשתו אלא את החרוב והשקמה משום שיונקים
מהקדש, אין כוונתו שכך היא שיטתו, אלא לבריהם דרבנן קאמר
להו – אמר זאת לרבנן שהולכים עליו שכן צריך להיות הדין לפי
שיטתם, וכך אמר להם, לדדי – לדעת בי חיי – כמו דמוכר בעין
רעה מוכר, מקדיש נמי בעין רעה מקדיש, ואפילו במה שהקדיש
שיירי משירי לעצמו כל מה שנצרך לו, וכיון שלא הקדיש את
החרוב והשקמה שייר לעצמו גם כשדה שהקדיש את חלק הקרקע
הנצרך להם, אבל לדדי – לדעתם שבעין יפה הוא מקדיש, אזו
לי מיהא – תודו לי מכל מקום דאין ענין יפה יותר ממוכר לדעת
רבי עקיבא, ולכן לא הקדיש עם השדה אמא את חרוב המורכב
וסדן השקמה, שהרי כיון שענין יפה אינו משייר את קרקע יניקתם,
ונמצא שהם יונקים משל הקדש ולכן כלל אותם, אבל אין ענין
יפה יותר מדאי לכלול בהקדשו אפילו בור גת ושובך שאינם בכלל
השדה, ומדוע אתם סוברים שכולל אף את הבור והגת בהקדשו.
ואמרי ליה רבנן, לא שניא – אין הבדל בין בור וגת לבין חרוב
ושקמה, מפני שלדעתם מקדיש ענין יפה כמו נותן מתנה, ודעתו
להקדיש כל מה שבשדה אף שאינו שייר לשדה אלא מעט. ונמצא
לפי תירוצו זה, שאפשר לחזור ולפרש את דברי רב הונא כפי
סברה הגמרא בתחילה (לעיל ע"ע), שמה שאמר שהמורכב קרקע
ושייר שני אילנות לעצמו משייר עמהם את הקרקע שתחתיהם
דבריו נכונים אפילו לרבי עקיבא, שהרי רבי שמעון עצמו סובר
שמקדיש בעין רעה מקדיש ומשייר לעצמו קרקע, ואין החרוב
והשקמה יונקים משדה הקדש, ואין צורך להעמיד שרבי שמעון
אמר כרבי עקיבא.
הגמרא חוזרת להקשות על מה שפירשו שהברייתא לעיל (ע"ע) גבי
פדיון הקדש נשנית כדעת רבי שמעון. מקשה הגמרא: במאי
אוקמינא לה – היאך העמדת את הדין השנוי ברישא של ברייתא
זו, שהמקדיש שני אילנות או שלשה בזה אחר זה לא הקדיש
קרקע, דברי שמעון, הרי זה לא מתיישב עם הסיפא של אותה
ברייתא, שכן אמא סיפא, ולא עוד אלא אפילו הקדיש את שלושת
האילנות בזה אחר זה וחזר והקדיש את הקרקע, בשחוא פודה מן
ההקדש, פודה את האילנות בשווייה, וחזר ופודה את הקרקע לפי
חשבון בית זרע חומר שעורים בחמישים שקל כסף, שכיון
שהאילנות והקרקע לא הוקדשו באותו זמן, הרי הם שני הקדשות
שנפדים כל אחד לעצמו. ומעתה קשה אי ברייתא זו כרבי שמעון
היא, מדוע זה נחשב כשני הקדשות, לילי בתי – נלך אחר שעת
פדיון, שבשעה זו קדושים הקרקע עם האילנות שבה, והכל נקרא
'שדה אילן', ויפדו – ויפדו האילנות אגב ארעיהו – אגב הקרקע
שלהם, ולא יצטרך לפדותם בפני עצמם, דהא שמעון ליה לרבי
שמעון דאילו בתי – שהולך אחר שעת פדיון, והיכן שמענו כן,
דתינא בברייתא, הדנה במקדיש באופן מסוים, אם הוא כהקדש
'שדה אחוזה' (ושדה שירש אותה) שפדוים אונתה לפי חשבון בית
זרע חומר שעורים בחמישים שקל כסף, או כשדה מקנה' (ושדה
שקנה אותה) שנפדית בשווייה. מנין ללוקח שדה מאביו, והקדישה,
ואחר כך מת אביו, והבן ירש אותה, מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה,
שידינה להפדות לפי חשבון בית זרע חומר שעורים, ולא כשדה
מקנה שנפדית בשווייה, תלמוד לומר (ויקרא כב כ) ואם את שדה

המשך ביאור למסכת בבא בתרא ליום שלישי עמ' ב

1 ואילו תורת קרקע עליו לענין דלא מודפן אנב ארעא – שאינו נמכר
2 בכלל השדה מפני חשיבותו, כמו ששנינו לעיל (שם). ועוד אמר רב
3 הונא בעין זה בענין אחר, עומר – אגודת שיבולים גדולה שיש בו
4 שיעור סאתים תבואה, תורת עומר עליו ותורת גדיש עליו, תורת
5 עומר עליו לענין דשני עומרים ששכחם בשדה יש להם דין שבחה,
6 שאסור לשוב לקחתם אלא מניחם לעניים, אך אם שכח שנים –
7 שני עומרים רגילים והוא – ואת העומר הגדול שיש בו סאתים
8 עמהם, אינן שבחה, כדין השוכח שלשה עומרים רגילים, שאין
9 להם דין שבחה. ואילו תורת גדיש עליו לענין מה דתנן (פאה פ"ז מ"ו),
10 עומר שיש בו סאתים, שבחו אין שבחה. הרי שדינו לענין זה כגדיש,
11 שהוא ערימה של עמרים, שאין בו דין שבחה.
12 שנינו במשנתנו (לעיל עא.), המקדיש את השדה הקדיש את כולה,

13 רבי שמעון אומר, המקדיש את השדה לא הקדיש אלא את החרוב
14 המורכב ואת סדן השקמה. וביארה הגמרא לעיל, שרבי שמעון
15 עצמו סובר שאף את החרוב והשקמה לא כלל בהקדשו,
16 ובמשנתנו לא אמר את דבריו אלא לשיטת רבנן. עתה מביאה
17 הגמרא מימרא בנידון זה: אמר רבה בר רב הונא אמר ריש לקיש,
18 בנידון חרוב המורכב וסדן השקמה אם כלל אותם בהקדש השדה,
19 פאנו למחלוקת רבי מנחם (בר) [פרבי] יוסי ורבנן, לפי רבנן קדושים
20 הם בכלל השדה, משום שבעין יפה מקדיש, כפי ששנינו במשנתנו
21 (לעיל שם), ורבי מנחם ברבי יוסי סובר שאינם קדושים, כפי שביארה
22 הגמרא לעיל בדעת רבי שמעון שבעין רעה כל כך הוא מקדיש,
23 שאפילו חרוב היונק הרבה מן השדה אינו קדוש.